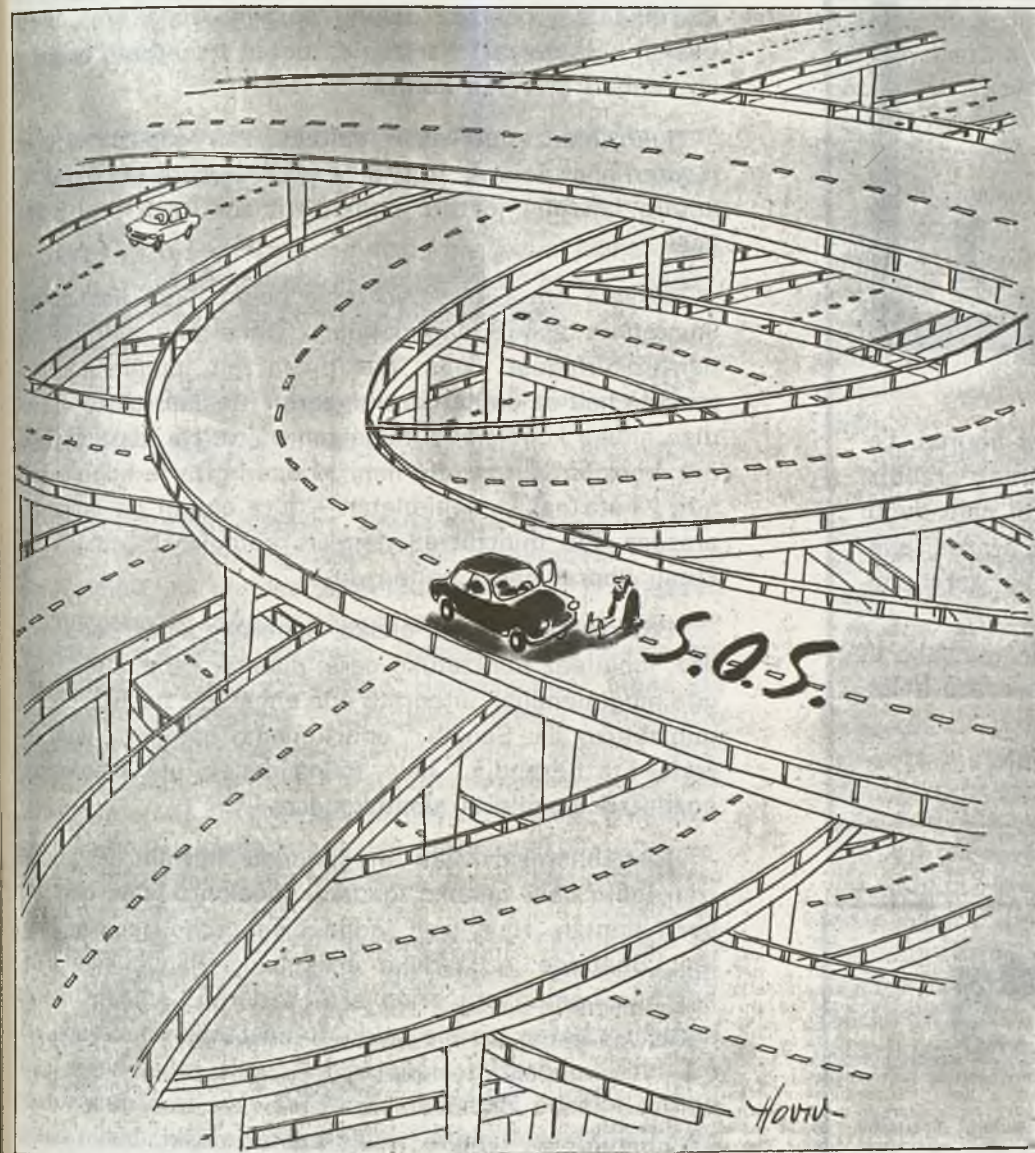

ANAITASUNA

302. zenb.

1975.eko irailaren 15ekoa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

Pobrearen zoria eta oporraldiak

Berrogei ta zortzi aste lanean, eta lau oporrean. Hauxe da gaurko langilearen zoria.*

Apartekoa izan dugu aurtengo uda Euskal Herrian. Urte morderoxka batetan ez omen dugu eguzkialdi hain luze eta berorik ukango.* Horregatik, lehorre eta guzti, eguzkiminez agurtu dugu aurtengo udaldia. Errioxan edo Benidorm-en, Las Palmas-en edo Pirinio mendietan, norberak ukandako bizimodurik ederrena kontatua diogu geure ondoko langileari. Baina, entzuten denez, bat baino gehiago damaturik dabil, aurtengo uda Euskal Herrian iragan ez izanagatik: mila bider hobe zukeen gure itsasaldean Plantziako, Lagako, Donostiako edo Zarauzko eguzkiaren argiaz eta beroaz belztea, urrutirako bide luzearen asperraldia eta arriskuak pasatzea baino.

Baina uda joan zaigu. Hona hemen udazkena! Lau urtaro ematen dizkigu Euskal Herriko klimak. Garairen batetan, be-

habada, bi bakarrik ziren. Geroztik uda luzatu egin dugu, «berrialdi» bat aurretik eta «azkenaldi» bat atzetik erantsiz.* Lau urtaro ditu, bada, euskal langileak, oporraldiak egiteko; eta sarritan uda ez dugu izaten sasoinik egokiena. Hala ere, euskal langile gehienek, ia denek, udan hartzen dituzte beren oporraldiak, hori baita langilearen zoria.

OPORRAK HARTU BEHAR

Lantegian zortzi orduz beharrean* diharduten langileek, ba dakite noiz hasten diren beren oporraldiak eta noiz amaituko: lanorduak eta lanegunak neurtuta eta mugatuta daduzkatenez, horien arabera* mugatzen dira oporrak ere.

azken horrialdera

Herri jendearen oporrak gauza berria dira. Garai batetan, ministruek, aristokratek eta, beharbada, medikuek ukaten* zituzten beren oporraldiak Donostian. Gaurregun, «demokratizatu» egin dira oporraldiak; eta batzuzentzat galdua dateke* ametsetako garai haietan oporrek zuten «bikaintasuna» eta «dotoretasuna». Baina langileak ez du oporraldien «demokratizazio» edo arruntatze horren errua.* Langileari ezarri egin dizkiote oporregunak, lanegunak ezarri dizkioten bezala.

Lantegizatzeak eta jendearen hiritartzeak ekarri du gaurko oporraldien arrunt* bihurtze hori. Oraino baserritarrek ez dute fenomeno hortan parterik hartzen, ez eta artzainek ere. Lantegiak, langilearen indarren emana ordu jakin batzutan eta ahal denik laburren ateratzea lortu du. Makina batekin berdintsu gertatu ohi da: lehen bai lehen atera behar zaio makinari bere errentabilitate osoa. Hala ere, ba dago alderik* langilearen eta makinaren artean. Makina, berea eman duenean, bota egiten da; gizonak, ordea, indarrak bereganatzeko ahalbidea* du. Horrexegatik ematen zaizkio oporrak, indarberri dadin eta berriz ere lantegian bere izerdia isur dezan. Nekazariak, eta bere gain lan egiten duen edonork —gaurko lantegizatzearen makinan nahasi gabe dabilenak, halegia*— bere erara neurtzen ditu lanorduetan, lanegunak, atsedenorduak eta atsedenegunak.

Baina, zoritxarrez, nekazaria ez da lantegiko behargina* baino zori hobekoa; eta kapitalismoak ezarritako legeak eta makinak harrapatua dute, dagoeneko,* euskal nekazaria ere. Hala ere, horrek ez dizkio oporrak ezarri, nekazariak oraino «zorion» hori lortu ez duelako.

Oporraldia berez ez da irabazpide; eta kapitalismoak ez du onartzen ezer, irabazpide ez baldin bada. Horregatik, langilearentzat oporraldia izan litekeena, kapitalismoarentzat turismo bihurtu da, turismoaren negozio, halegia. «Turismo» hitza frantseseko «tour» berbatik dator, eta jirabiraka ibiltzea esan nahi du. Horixe bilakatu* dira, hain zuzen ere, langilearen oporraldietako lau asteak: jirabiraka ibiltzeko garaia. Jirabiraka ibiltzeak, ordea, zorabioa sortzen du. Horregatik, oporraldi = zorabioaldi! Turismoaren makinara sar erazten du kapitalismoak langilea, oporraldiak hartzerantz behartu eta gero.

KANPORA, KANPORA!

Atzo (abuztuak 29), Beasaindik Tolosarainoko auto erreskada bat zetorren. Lehengo egun batez hiru ordu eman zituen nire lagun batek, Donostiatik Tolosara etortzen: 25 kilometro. Parisetik ateratzen den «Autoroute du Soleil» delakoan, 80 kilometrotako auto erreskadak ikus zitezkeen uda hontako edozein egunetan: 26 milioi frantses kaminoetan zehar!

Zabal* kaminoak, ireki autobideak! Dena autoz asetzeko antolatzen direla dirudi gaurregun oporraldiak. Sukaldean traba egiten dutenean, ostiko bat emanez eta «zakurrak kanpora» esanez uxatzen dira zakurrak. Sarritan horrelako zerbait gertatzen dela dirudi gure lantegi eta hirietan, oporrak ematean.

Etxetik kanpora! Gure bizitzetxeak, jateko, lo egiteko eta telebista ikusteko bakarrik eginak direla esan genezake. Langileak ez daduka txalet politik erosterik, ez eta lorategi atseginez bere bizitokia inguratzerik. Horregatik, kaiola meharretik* jalgi* behar, oporraldietako atsedena hartzeko.

Hiritik kanpora! Langilearen etxeak etxatzarrak* dira, zabalak ez badira ere. Eta langileariaren hiriak hiritzarrak, handiak ez baldin badira ere; langileak pilotzeko eginak dira, langileak lantegiari lotzeko. Horregatik, oporraldietako asmorik nagusia hiritik kanpora irtetea da, arnasa berria eta garbia (?) hartzeko: itsasora, mendira, baserrira..., nonbaitera.

Herrialdetik kanpora! Trenik gabe, hegazkinik gabe, autobusik gabe eta batez ere kotxerik gabe, gaur ez dago oporraldirik antolatzerik, urrutira joan behar baita: ahaideak bisitatzera, aurkientza* berriren bat ikustera, eguzkia hartzerantz nahiz «paella» bat jatera edo basoerdi bat edatera. Exodo handi eta beldurgarri bihurtu da langileen oporraldi garaia. Eta exodo itxura eta errealitate hau nabarmengo gertatzen da, atzerriatik datozen langileena ikusiz. Lanbidearen premiak hegoaldeko iparraldera milaka eta milioika bota ditu langileak gaurko Europan: Andaluziatik Euskal Herrira, Napolitik Milanera, Zuberoatik Parisera, Espainiatik Frantziara eta Alemaniara, Italiatik Jugoslaviatik, Greziatik, Portugaletik edo Turkiatik Europako Iparraldera. Udatiko oporraldiak datozenean, sistema berberak botako ditu hegoaldera, merkeago baitago han itsasoa, eguzkia eta bizitza; baina, batez ere, atzerriratuek beren familiak hegoaldean dituztelako. Bil eta multzoka* jendea kotxeetan edo autobusetan edo trenetan, bete maletaz zoko-moko guztiak, eta prest dago hegoalderako exodoa. Bideetako bero kiskailgarria, arrisku ikaragarriak, asperraldi luzeak, nerbio etenak: hau guztiok dira oporraldietako exodoaren ezbeharrak. Baina sistemak antolatuta daduzka bai iparralderako exodoa eta bai hegoalderakoa.

UDATIARREN EHIZAN

«Udatiar» izena ere ba dute udaldiko turistek. Eta, sarritan, udazkeneko uso pasakarien ehizaren* itxura ematen du udaldiko turismoak. Hortarako, ehizategiak prestatuta daude mendian, usoek bidea egiten duten lekuetan; eta ehiztariak, hosto artean edo ormaren* baten ostean* ezkutaturik,* lehiak dabilta, zeinek uso gehiago botako. Antzeratsu* gertatzen da oporraldietako langile pasakariez ere.

Agentziak, autobusak, hotelak, udatokiak..., denak dabilta elkarren lehian, zeinek oporkeari gehiago harrapatuko. Eta turistak nekez ihes egin dezake turismoaren «industriak» hedatzen* dion saretik. Turismoaren propagandak hainbeste aukera ematen duelarik, norberaren barnetik aukera kentzen du sarritan, ia ia «pasabide» derrigorrezkoak* markatzen dituelarik.

Eta okerrera zera da, gainera: etxeetatik, hirietatik eta herrialdeetatik botatzen dituen kapitalismoak berak —konkretukiago esanez, kapitalistek beraiek— markatzen dituzte turismoaren bideak eta beraiek jartzen ehizalekuak, beraiek uxatutako txori oporkeariak harrapatzeko. Gaurko langilea sistema oso batek bere sareetan harrapatua daduka, lanean nahiz oporrean.

DATORREN URTERARTE

Langilearen aurtengo oporraldiak amaitu dira. Eta berriz ere laneratu gara. Berrogei ta zortzi aste ditugu aurretik..., eta hurrengo oporraldien ametsa. Ametsez amets doa langile pobrearen bizitza, soldata noiz goratuko, oporraldiak noiz luzatuko. Baina, hortarako ere, oporraldietatik datorren udatiar beharginak, udazkeneko langile burrukak antolatu beharra izaten du gehienetan.

Hauxek dira, oporraldiak joan ondoren, eta ikuskari ederrenak eta gertakari gogoangarrienak* lagun eta adiskideei kontatu ostean,* beharginaren gogoeta* apurrak. Eta, hortarako, lagun datorkio poeta ere: «Hau diagu* pobrearen jakitatea: Lan egin, lanean lan egin eta hiltzea» (Joxe Azurmendi).

Paulo AGIRREBALTZATEGI